

دستنامه

فهرست قرآن

سوره آل عمران

حجت الاسلام و المسلمین مجتبیٰ حسین اسی زاده

سرشناسه: الهی زاده، محمدحسین/ ۱۳۴۱
عنوان: نام پدیدآورنده: درسنامه تدبیر در قرآن (جز ۳ تا ۶ سوره آل عمران، نساء و مائده)
مؤلف: محمدحسین الهی زاده / تدوین و تحقیق: صادق توکلی زاده، علی توکلی زاده
ویرایش علمی: محمدرضا مهریزیان و علی شیخ زاده/ ویرایش ادبی: غلامرضا محمدزاده
مشخصات نشر: مشهد- مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره/ ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری: ۵۴۴ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۷-۵۵-۷

مجموعت هرست نویسی: قیبا

موضوع: تفاسیر شیعه - قرن ۱۴

رده بندی کنگره: BP ۹۸

رده بندی دهکده: ۲۵۷/۱۷

کتابشناسی ملی: ۵۹۰۵۱

مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره

کتاب: درسنامه تدبیر در قرآن (جز ۳ تا ۶ سوره آل عمران، نساء و مائده)
مؤلف: حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین الهی زاده
تدوین و تحقیق: صادق توکلی زاده و علی توکلی زاده
ویرایش علمی: محمدرضا مهریزیان و علی شیخ زاده
ویرایش ادبی: غلامرضا محمدزاده

صفحه آرای: مهدی...

طرح جلد: مهدی...

ناشر: تدبیر در قرآن و سیره

امور فنی و چاپ: آستان قدس...

نوبت چاپ: یکم

سال نشر: مهر ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۷-۵۵-۷

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۸۰۰۰ تومان

حقوق چاپ و نشر محفوظ است

آدرس: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی، میدان ده دی، نبش رازی غربی ۸، تلفن: ۳۸۵۵۲۴۰۸

وبگاه: www.mftqs.com رایانامه: p.mftqs@chmail.ir

فهرست مطالب

پیش از نوشتار..... ۹

فصل یکم

تدبیر در سوره آل عمران

دعوت به تسلیم در برابر جامعه توحید و وحدت و صبر برای تثبیت و موفقیت نظام اسلامی

- درس یکم: سیاق یک. دعوت به پذیرش جموع سرانجام (آیات ۹ - ۱)..... ۱۳
- درس دوم: سیاق دو. سرانجام چگونگی روبرویی یک جامعه با هدایت و حیانی (آیات ۱۷ - ۱۰)..... ۲۳
- درس سوم: سیاق سه. تسلیم هدایت و حیانی. نشانۀ هتدا و اعراض از آن. نتیجه افترا به وحی (آیات ۲۵ - ۱۸)..... ۳۳
- درس چهارم: سیاق چهار. ولایت‌گری شایسته مقربان و لزوم برتری از موحدان و دوری از پذیرش ولایت منکران (آیات ۳۲ - ۲۶)..... ۴۱
- درس پنجم: سیاق پنج. اصطفاء آل عمران، نشانه عبودیت است. نه الوهیت (آیات ۶۳ - ۳۳)..... ۵۱
- درس ششم: سیاق شش. خودمحوری مانع توحید و وحدت (آیات ۷۸ - ۶۲)..... ۷۷
- درس هفتم: سیاق هفت. راه تحقق وحدت موحدان، تسلیم در برابر امر خدا (آیات ۹۰ - ۷۹)..... ۹۱
- درس هشتم: سیاق هشت. دعوت اهل کتاب به برپا پیروی از فرامین ابراهیمی و دوری از بدعت و بخل، افترا، کفر به آیات و صد عن سبیل الله (آیات ۹۹ - ۹۲)..... ۱۰۳
- درس نهم: سیاق نه. تشویق مسلمانان به پیشبرد امر توحید، با همراهی مؤمنان اهل کتاب و بی‌اعتنایی به مخالفت دیگران (آیات ۱۱۷ - ۱۰۰)..... ۱۱۱
- درس دهم: سیاق ده. نهی از اعتماد به بیگانگان در پیمودن مسیر با ذکر نمونه‌هایی از نصرت در جنگ احد و بدر برای اهل صبر و تقوا (آیات ۱۲۹ - ۱۱۸)..... ۱۲۵
- درس یازدهم: سیاق یازده. اطاعت از فرامین الهی و نبوی، موجب اقتدار و اعتلای جامعه ایمانی (آیات ۱۴۸ - ۱۳۰)..... ۱۳۷

- درس دوازدهم: سیاق دوازدهم. هشدار به اطاعت از کافران و تمایلات نفسانی. با امیدواری به تحقق وعده‌های الهی در فضای شکست احد، که نه پیروزی کافران است و نه کیفر خدا؛ بلکه ابتلای ایمان شماست (آیات ۱۵۵ - ۱۴۹)..... ۱۵۱
- درس سیزدهم: سیاق سیزدهم. هشدار نسبت به همسویی مؤمنان با کافران درباره قتل و سوءظن به پیامبر ﷺ همراه تمجید از رسول الله ﷺ و امر مؤمنان به توکل بر خدا (آیات ۱۶۴ - ۱۵۶)..... ۱۶۱
- درس چهاردهم: سیاق چهاردهم. افشای هم‌نوایی منافقان با کافران. پس از جنگ احد و دفاع از مقام والای شهادی ا. در برابر اشک تمساح منافقان (آیات ۱۷۱ - ۱۶۵)..... ۱۶۹
- درس پانزدهم: سیاق پانزدهم. تمجید از واکنش شجاعانه مؤمنان در برابر تخویف بی‌اثر منافقان پس از شکست جنگ احد (آیات ۱۷۷ - ۱۷۲)..... ۱۷۵
- درس شانزدهم: سیاق شانزدهم. پاکسازی جبهه مؤمنان از نفوذ جریان نفاق متأثر از یهود و حمایت از پیامبر ﷺ در برابر نکذ. قول و عملی یهودیان (آیات ۱۸۴ - ۱۷۸)..... ۱۸۱
- درس هفدهم: سیاق هفدهم. نجات از ذاب نفاق، مشروط به پایداری و تقوا در رویارویی با عالمان دین‌فروش دنیاگرا (آیات ۱۸۹ - ۱۸۵)..... ۱۸۹
- درس هجدهم: سیاق هجدهم. تمجید از روگردان شدن دشمنان. پس از جنگ احد. در مقایسه با رویکرد عالمان دین‌فروش (آیات ۱۹۵ - ۱۹۰)..... ۱۹۵
- درس نوزدهم: سیاق نوزدهم. تمجید از متقیان و مؤمنان اهل کتاب و بی‌اعتنایی به دوره‌گردی سران کفر (آیات ۱۹۹ - ۱۹۶)..... ۲۰۳
- درس بیستم: سیاق بیستم. موفقیت نظام اسلامی، در گسترش ارتباطات بر محور تقوا (آیه ۲۰۰)..... ۲۰۷

فصل دوم

تدبر در سوره نساء

توصیه به تقوای خانوادگی، اجتماعی و سیاسی بر پایه قسط با پیروی از وحی و رعایت عدالت برای مقاومت در برابر فتنه منافقان، خائنان و مخالفان

- درس یکم: سیاق یک. رعایت تقوای الهی در ارتباطات انسانی، خانوادگی و اجتماعی اقشار آسیب‌پذیر (آیات ۱۴ - ۱)..... ۲۱۵
- درس دوم: سیاق دو. رعایت حدود الهی در بعد عدالت اقتصادی و اجتماعی خانواده (آیات ۲۸ - ۱۵)..... ۲۳۳
- درس سوم: سیاق سه. صیانت اجتماع، ره‌آورد عمل جامعه ایمانی به احکام الهی (آیات ۴۳ - ۲۹)..... ۲۵۱
- درس چهارم: سیاق چهار. انشقاق اجتماعی عالمان اهل کتاب، ره‌آورد بی‌اعتنایی آن‌ها به وحی و مؤمنان (آیات ۵۷ - ۴۴)..... ۲۶۹

درس پنجم: سیاق پنج. اطاعت از رسول ﷺ، راهکار انسجام داخلی و نشانه ایمان (آیات ۷۰ - ۵۸).....	۲۸۳
درس ششم: سیاق شش. عدم اطاعت از رسول خدا ﷺ در امر قتال، نشانه نفاق (آیات ۸۴ - ۷۱).....	۲۹۵
درس هفتم: سیاق هفت. دستور قتال با منافقان، بدون افراط و تفریط (آیات ۹۴ - ۸۵).....	۳۰۹
درس هشتم: سیاق هشت. تبیین برتری بارز مجاهدان و مهاجران عابد برای مقابله با دشمنان (آیات ۱۰۴ - ۹۵).....	۳۲۳
درس نهم: سیاق نه. تأکید بر خودداری از حمایت خائن و مذاکره با آنان و توجه به راههای نفوذ آنها و توصیه به عم (آیات ۱۲۶ - ۱۰۵).....	۳۳۵
درس دهم: سیاق ده. پیام به قسط در خانواده و جامعه، راه قوام نظام اسلامی (آیات ۱۳۵ - ۱۲۷).....	۳۵۱
درس یازدهم: سیاق یازده. امان جامع و دائم، راهکار صیانت جامعه از خطر نفاق (آیات ۱۵۲ - ۱۳۶).....	۳۶۱
درس دوازدهم: سیاق دوازده. نکید بر عدم اعتماد به یهودیان و تذکر مردم برای ایمان به پیامبر ﷺ به عنوان هدایتگر جامعه (آیات ۷۰ - ۱۵۰).....	۳۷۵
درس سیزدهم: سیاق سیزده. اقتدار، ارغاف درباره پیامبر ﷺ و دعوت به توحید و اعتصام به قرآن و پیامبر ﷺ (آیات ۱۷۵ - ۱۷۱).....	۳۹۱
درس چهاردهم: سیاق چهارده. نقش مرجعیت پیدایش در جزیی ترین مباحث اجتماعی ارث (آیه ۱۷۶).....	۳۹۷

فصل سوم

تدبیر در سه مائده

وصیت به وفاداری مؤمنان به ایمان ولایت داری - دین داری برای دوام ایمان

درس یکم: سیاق یک. تقوای الهی، ضامن وفای به عهد و شکر بر نعمت خداوند حاکم (آیات ۱۱ - ۱).....	۴۰۵
درس دوم: سیاق دو. نقض میثاق بنی اسرائیل نسبت به عهد رسالت، رجب ضلالت اعتقادی، عداوت اجتماعی، فسق و سرگردانی در بیابانها (آیات ۲۶ - ۱۲).....	۴۲۵
درس سوم: سیاق سه. هشدار به بنی اسرائیل نسبت به حسادت و محاربه با رسول و دستور به مؤمنان برای مقابله با آنان (آیات ۴۰ - ۲۷).....	۴۴۱
درس چهارم: سیاق چهار. وفاداری به حکم الله در قضاوت و عدم وفاداری، نشانه کفر، ظلم و فسق (آیات ۵۰ - ۴۱).....	۴۵۵
درس پنجم: سیاق پنج. وفاداری به ولی الهی و نهی از پذیرش ولایت دیگران (آیات ۵۸ - ۵۱).....	۴۶۹
درس ششم: سیاق شش. لزوم وفاداری و اقامه دین و هشدار به دین ستیزی یهودیان (آیات ۶۹ - ۵۹).....	۴۷۹
درس هفتم: سیاق هفت. وفاداری به میثاق رسولان در ایمان و اطاعت آنان است: نه تفریط (تکذیب و قتل) و نه افراط (الوهیت و غلو) (آیات ۸۶ - ۷۰).....	۴۹۱
درس هشتم: سیاق هشت. وفاداری به احکام و حرمت تغییر آنها (آیات ۹۳ - ۸۷).....	۵۰۵

- درس نهم: سیاق نه. وفاداری (دین‌داری) در دوری‌کردن از محرمات در فضای ابتلاء به آسانی ارتکاب محرمات (به‌ویژه در حج، که دارای محرمات فراوان است) (آیات ۹۴ - ۱۰۰)..... ۵۱۳
- درس دهم: سیاق ده. نهی سؤال از برای حکم جدید و جعل حکم جدید و نهی از اعراض نسبت به حکم موجود (آیات ۱۰۵ - ۱۰۱)..... ۵۲۱
- درس یازدهم: سیاق یازده. وفاداری در اجرای حکم با لزوم شهادت بر وصیت و تخلف از آن موجب اثم، ظلم و فسق (آیات ۱۰۸ - ۱۰۶)..... ۵۲۷
- درس دوازدهم: سیاق دوازده. لزوم به وفای عهد بندگی، در مواجهه نعمت هدایت با وحی و رسالت (آیات ۱۲۰ - ۱۰۹)..... ۵۳۳

پیش از نوشتار

توفیق یافتیم به مدد الطاف بی کران خداوند و عنایات بی سایه حضرات معصومان علیهم السلام گامی دیگر در راستای گسترش و عمومی سازی تدبیر در قرآن بداریم. نوشتار پیش رو دستاورد جلسات آموزشی حجت الاسلام و المسلمین استاد محمدحسین الهی زاده و تلاش گروه پژوهشی تدبیر در قرآن است که در قالب تدبیر در قرآن جزء ۳ تا ۶ تدوین و سه سوره آل عمران، نساء و مائده تدبیر شده است.

در فصل نخست، به تدبیر سوره آل عمران پرداخته شده است که بر پایه سیاق ها و عبارات سوره، جهت هدایتی سوره آل عمران «تثبیت نظام اسلامی در مواجهه با تحریکات بیرونی اهل کتاب و ضعف های درونی مؤمنان» است که در قالب ۲۰ سیاق تهیه و تدوین شده است.